

Jens Hansens egen blanding er sammensat af et bredt udvalg af arter med tilsvarende forskellige egenskaber. Hvis man skal købe alle de forskellige slags udsæd, får man den ret dyre pris, som står på skiltet. Jens Hansen har købt fodervikke til en ha sidste år og selv opformeret fodervikke og andre arter. Derfor er hans udgift lavere end de 1.555 kr./ha, der står på skiltet.

Efterafgrøder skal dyrkes som en afgrøde

Efterafgrøder bliver ofte betragtet som sekundære, men hos planteavlere Jens Hansen i Jordrup er efterafgrøder vigtige for at skaffe næringsstoffer og frugtbar jord til salgsafgrøderne

PLANTEAVL

AF ANNA-CHRISTA BJERG

- Jeg arbejder med efterafgrøder for at kunne klare kvælstofbehovet til planteavlen. I 2017 tager jeg imod tilskuddet på 500 kr. pr. ha for at nøjes med højest at tilføre 60 kg udnyttet kvælstof pr. ha, fortæller planteavler Jens Hansen.

Den officielle betegnelse for denne ordning er konverteret økologitilsgn til reduceret kvælstof.

Økologisk Landsforening og Seges Økologi var arrangør af inspirationsdagen hos Jens Hansen, hvor han viste sin mark med efterafgrøder og de otte forsøgsparcer med forskellige efterafgrøder sået efter høst den 8. august frem. Han har drevet økologisk planteavl på de 80

ha, siden han omlagde sin ejendom i 2007. Tidligere har han haft køer, men nu driver han ren planteavl

Kvælstof til planteavl

Jens Hansen har en varieret jord, det påvirker markplanen. Sædskeftet består af 25 pct. kløvergræs, 20 pct. bælgssæd som består af byg/ærter og hestebønner. De resterende 55 pct. dyrkes med kornafgrøder, som består af vårhvede til brød, vårbyg eller havre til fremavl, samt rug. Målsætningen er et bruttoudbytte på minimum 10.000 kr. pr. ha.

Efterafgrøderne er en vigtig del af strategien for at skaffe nok kvælstof til afgrøderne. Jens Hansen nedmuler halm og husdyrgødning på sine marker, ud over den aktive brug af efterafgrøder, for at opbygge kulstoflageret i jorden. Det koster noget men giver også en større afgrødesikkerhed over tid.

Gyllekørsel giver tryksskader

Indtil nu har han givet tynd kvæggylle, det er hammerdyrt at få det udbragt, samtidig med at gyllekørslen giver tryksskader.

- Det giver ikke helt mening, når jeg samtidig er meget omhyggelig med at holde et lavt dæktryk, når jeg

sår og pløjer. Derfor vil jeg gerne væk fra at køre med gyllevognen på mine marker siger, Jens Hansen.

Næste år aftager han dybstrøelse fra en økologisk slagtesvineproducent, så han forventer at forsyne sine marker med hundrede procent økologisk gødning fremover.

Såning i en travl periode

At så efterafgrøder efter høst er en ny disciplin, der skal ind i i forvejen travl periode, så det skal lige læres. Hvis man laver noget af sin udsæd selv, som Jens Hansen gør for at holde udgiften nede, er det vigtigt, at man kan rense det, så man ikke sår en masse ukrudt sammen med udsæden.

- Når efterafgrøden som her er veletableret konkurrerer den godt med ukrudtet, pløjningen før efterafgrøden og før den næste hovedafgrøde har også vist god effekt mod tidsler, fortæller specialkonsulent Sven Hermansen, Seges Økologi.

Forskellige egenskaber

De otte forskellige blandinger har hver især deres formål og styrker.

- Da jeg har sandet jord, er bælgssæd vigtigt for at få nok kvælstof. Jeg bruger de efterafgrødearter, der

tilrådes, ofte har jeg bælgssæd med i blandingerne og tager hensyn til, om efterafgrøden skal overvintre eller ej, siger Jens Hansen.

- En blanding af vintervikke og vinterrug vil give en tæt efterafgrøde, der vokser længe og når at blive stor, mens vinterraps kan stå hele vinteren levende og grøn, og har et lavt kulstof-kvælstof forhold, fortæller Sven Hermansen og fortsætter:

- Gul sennep vokser hurtigt og er en brutal blandingspartner, til gengæld udvintre den ved den første frost.

Nogle arter går i dybden

Repræsenteret i forsøgene er nogle arter, som går dybt i jorden. Med dem i blandingerne er alle pladser i jordlaget taget. Det er bl.a. olieræddike og en ny sort radise, Deep Till, som går særligt dybt i jorden, men det kan også være lupiner.

Olieræddiken tåler lidt frost, så det er en art, der kan nå at producere en stor biomasse efter høst.

- Generelt er de korsblomstrede gode til at gå i dybden og derfor gode til at opsamle kvælstof i de dybere jordlag, fortæller planteavlslrådgiver Poul Christensen, ØkologiRådgivning Danmark.

Efterafgrødens plads

- Vi kan se, der er et stort potentiale, og at vi kan producere en kraftig efterafgrøde, når vi ser på denne mark, men det er også et godt år, hvor vi har haft et langt og varmt efterår, siger Poul Christensen.

Man skal vurdere sin jord, sit sædskefte og sit område og så vælge en blanding, der passer til det. Efterafgrøder skal betragtes som en afgrøde og behandles som en afgrøde, og der findes blandinger designet til ethvert formål og til alle områder i Danmark, siger Henning Sørensen, planteavlslrådgiver i ØkologiRådgivning Danmark.

Efterafgrøderne giver mange gode afledte effekter, som har betydning i planteavlen, hvis de får ordentlige vækstbetingelser.

Forsøget med efterafgrøder hos Jens Hansen er en del af projekt National strategi for højere udbytter i økologiske afgrøder. Projektet er støttet af Fonden for Økologisk Landbrug og projektpartnerne er et samarbejde mellem Økologisk Landsforening og Seges Økologi.

Ærterne i blandingen er der, siger konsulent Darran Thomsen, Seges Økologi, mens specialkonsulent Sven Hermansen, Seges Økologi, fortæller om denne blanding af ærter, gul sennep og italiensk rajgræs' særlige egenskaber: Den er billig, 593 kr. pr. ha. Ærterne samler kvælstof, det italienske rajgræs overvintre, mens den gule sennep vokser kraftigt og skygger for ukrudt.

Parcellen med den mest varierede blanding indeholder både foderært, fodervikke, blå lupin, serradel, olieræddike, Radise Dipp Till, nigerfrø, sandhavre, alexandrinerkløver, solsikke, olie-hør og persisk kløver. Med den meget brede sammensætning er der planter, hvis rodsystem går i alle dybder af jorden, planter i mange højder og planter, der vokser længe om efteråret.

Jordprofilen under efterafgrødemarken. Planteavlslrådgiver Henning Sørensen fortæller, at reaktionstal, dræning og organisk indhold i jorden er i orden ned til ca. 30 cm's dybde. Der er et godt tykt muldlag, nederst kan man dog også se et rodstandsende lag, så der er stadig noget at arbejde med.